

פניני תורה

זמני כניסת ויציאת השבת

שעון קיץ

פרשת צו

כניסת השבת : 6:48

צאת השבת: 7:46

צאת החג: 7:47

יד' ניסן תשפ"ה

פרשת השבוע: צו – שבת הגדול הפטרה: ועֲרַבְתָּהּ (מלאכי ג)

נערך בס"ד ובזכות הרבים ע"י הרב משה דיין נ"י

מצות סיפור יציאת מצרים

אחת המצוות בליל פסח היא מצוות 'והגדת לבנך' שהתורה מצווה את האבות לספר לבניהם את הניסים שעשה הקב"ה בהוציאו אותנו ממצרים. וכבר ציין רש"י בפרשת בא על הנאמר בפסוק 'מה זאת' זה תינוק טיפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל 'מה זאת'. ובמקום אחר הוא אומר (דברים ו) 'מה העדות והחוקים והמשפטים' הרי זאת שאלת בן חכם. דברה תורה כנגד ארבעה בנים: תם, רשע, ושאינו יודע לשאול, והשואל דרך חכמה: ע"כ.

וכן הוא בפסיקתא (פ' יג) על הפסוק 'בעבור זה עשה ה' לי'. כנגד ארבעה בנים דברה תורה, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול. לכל אחד ואחד נתנה תורה דרך להשיב כפי ענינו, שהרי העולם נברא בארבע מדות של בני אדם, אחד רשע, ואחד חכם, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול, וכל אחד ואחד נדרש בענינו, רשע מה הוא אומר, 'מה העבודה הזאת לכם', כלומר לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל שלא אמר 'לנו' אלא 'לכם', בידוע שכפר בעיקר, לכך נאמר 'בעבור זה עשה ה' לי', כלומר לי ולא לו, שאלו היה שם לא היה נגאל, אלא היה מת בשלשת ימי אפלה: ע"כ. וכן הוא בהגדה.

בספר יסוד ושורש העבודה (שער ט פרק ו) כותב: עיקר מצות הסיפור הוא לבני ולבני ביתו להודיע להם גבורותיו יתברך שמו ואת ישועת אלהינו יתברך שמו ויתעלה, שעשה עמנו עם קדוש בהוציאנו ממצרים ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, ועיקר כוונתו יהיה להכניס בליבם האמונה שלימה באלקותו יתברך שמו ויתעלה ובגודל גבורותיו ונפלאותיו.

בספר 'מנוחה וקדושה' (לתלמיד הגר"ח מוולוז'ין) כותב קדושת ליל הסדר גדולה מאוד מאוד, והוא מסוגל להשרשת יסודות הדת יותר מכל זמן אחר, ע"י מצוות הלילה שהמרכז שלהן היא מצות סיפור יציאת מצרים. וכפי מה שיכין את עצמו שיהיו הדברים יוצאים מליבו כך יכנסו הדברים בלב בניו ויושרש בהם אמונה ויראת ה' כל ימיהם. והוסיף עוד שהמרבה בפירושים וחדידות בעלמא לא יצא ידי חובתו, אלא עיקר מצות הסיפור היא לבאר עומק הנס וגבורת ה' ויכולתו לשנות הטבע כרצונו, ואהבת ה' לעמו ושהוא שומר הבטחתו וכו' והכל לפי דעתו של הבן.

וזה שאמר בעל ההגדה כנגד ארבעה בנים דברה תורה, להודיע לנו גדל החיוב הזה עבור התועלת הגדולה הצומחת ממנו. ולכן אף שכמה מצוות נאמרו בקצור, בזו המצוה מאריך מאוד לזרז את האב על בנו. בין אם הוא 'חכם' שאפשר לחשב שאין צריך לדבר על לבו, כיון שהוא חכם מעצמו. בין אם הוא 'רשע' לא יחשוב האב שאבד שברו, בין אם הוא 'תם' מסברא, ידע האב שחיובו עליו. מכל מקום לגודל יקר המצוה נכתב כל אחד בפרוש, אף 'לשאינו יודע לשאול' שאין לו שכל כלל, ולפי הסברא הדבור איתו לחינם, אכן התורה יודעת שגם לו יהא תועלת.

המפרשים עומדים על הדקדוק שהמילה 'אחד' חוזרת על כל סוג של בן, אחד חכם ואחד רשע וכו' ומדוע. ומסבירים שמלבד הפשטות שבאו חז"ל ללמד אותנו היאך צריך לענות לכל בן, שלכל אחד יש לתת תשובה לפי הבנתו ותפיסתו. אבל יש כאן רעיון נוסף שבא בעל ההגדה ללמד והוא שלא כל הבנים שווים בתכונות שלהם, וכשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות, ויש לכל בן דרך חינוך משלו וצריך לדעת היאך לגשת ולדבר לליבו של כל אחד ואחד. ולכן כל אב או מוחנך שיש לו כמה בנים ודאי יש שם את ארבעת הבנים, ואין הכוונה בדוקא לרשע ולתם כפשוטו, אלא שקיים שוני בין אחד לשני וצריך למצוא את הדרך היאך לגשת אליהם, ולא יאמר אני יודע להסתדר רק עם הבן החכם, זה אינו. כי מדין חובת חינוך חייב להגיע לכל אחד ואחד. ולכל אחד ואחד יש מקום בתורה והתורה יכולה להועיל לו. ולכן יש להשתדל לקרב כל אחד ואחד לפי מה שהוא. ואין לומר לזה מתאימה התורה, ולזה לא מתאימה התורה. כי התורה מתאימה לכולם, וכל אחד יכול ללמוד תורה לפי דרגתו. ובאמת כל מטרת יציאת עם ישראל ממצרים היתה בכדי שיקבלו את התורה.

רעיון כעין זה כותב בספר 'החינוך באותיותיו' לבאר בדברי הגמ' (שבת דף כא) המדברת על נרות חנוכה ואמרו בגמ' 'והמהדרין נר לכל אחד ואחד'. ומפרש כך: מהו ההידור שיש בחינוך? שיש נר לכל אחד ואחד, לא רק לאבא. אלא יש להחשיב את הנר של כל אחד ואחד, יש לתת לכל אחד את האפשרות שהנר שלו יאיר, ולא רק נרו של האב. ויה"ר שנזכה בקרוב להנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא והשיב לב אבות על בנים.

רון ושיר בני העשרים וחמש, הם אחים תאומים אך לא זהים לא במראה ולא בהתנהגות. מאז ילדותם הייתה שיר 'הכבשה השחורה' של המשפחה, ותמיד היו לה תלונות וטענות. ככל שהתבגרה התרחקה ממשפחתה, ורק עם רון היה לה קשר טוב. בהיותה בת עשרים החליטה שיר לטוס להודו, בימים הראשונים היא עוד התקשרה הביתה מידי פעם. אך כעבור חצי שנה נותק הקשר איתה לחלוטין. ההורים מלאי הדאגה החלו לברר אודותיה אצל מטיילים ישראלים, אך לשווא עקבותיה נעלמו. כעבור מספר חודשים נודע להורים כי שיר נתפסה לכת הודית הסוגדת למנהיג הכת, בני הכת משועבדים לרצון המנהיג ואסור להם לעשות דבר ללא רשותו. הם נשלחים לעבודות בזויות, ואת הכסף הוא לוקח. בדרך לא דרך הצליחו ההורים לתקשר עם שיר, שהסבירה להם שטוב לה ועדיף שלא יתקשרו.

ההורים ביקשו מרון שידבר איתה, ואכן בשיחתם הבהירה שיר לרון שאין בכוונתה לחזור לישראל, ושכדאי לו לבוא ולראות את מנהיג הכת. רון לא ויתר וטס להודו, ובפגישתו עם אחותו נוכח לדעת שהשפעת הכת עליה חזקה. אוזניה כמו נאטמו. ואז פנה רון לאחותו בהצעה בואי לישראל רק ליממה, לבקר את ההורים ואז תחזרי להודו, אני אממן את כרטיס הטיסה. למרבה פליאתו הסכימה שיר אך התנתה זאת בכך שהיא תקנה את כרטיס החזרה ובכך לא יוכל איש למנוע את חזרתה לכת. בסדר אמר רון אך יש לי תנאי בהיותך בישראל תבואי איתי להרצאה בנושא מסורת ישראל, את מחפשת רוחניות בהודו אך תחילה כדאי שתכירי את דתך. שיר הסכימה וכעבור כמה ימים נחתו בישראל.

ההורים קיבלו את בתם בהתרגשות רבה יום למחרת נסעו רון ושיר להרצאה בגבעתיים להרצאה בנושא יהדות אותה אמור היה להעביר מרצה ידוע זמן ההרצאה הגיע אך המרצה בוש מלבוא. כעבור עשרים דקות עלה לבמה מארגן האירוע התנצל והסביר כי בשל תאונת דרכים, המרצה לא יגיע, אבל כדי שאנשים לא ישובו ריקם הוא יילמד אותם קטע ממסכת בבא מציעא בפרק אילו מציאות, תוך שהוא מסביר בהרחבה את כללי 'השבת האבידה' כולל מקרה שבו יש סימנים המעידים על בעל האבידה. בתום ההרצאה חש רון בתסכול עמוק, הנה הייתה לו הזדמנות פז להחזיר את שיר לחיק יהדותה, ועתה הכל חסר סיכוי. היממה של הביקור חלפה ושיר חזרה להודו, כאשר רון נותר מאוכזב עד עמקי נשמתו. חצי שנה חלפה, יום אחד נשמעות דפיקות בדלת ושיר נכנסת הביתה. 'חזרתי' אמרה, והחלה לבכות. בני משפחתה התנפלו עליה בחיבוקים ונשיקות, משנרגעה קמעא סיפרה. פעם אחת הלכנו בשוק אחרי ראש הכת לפתע מצא הוא ארנק ובו דולרים רבים ומסמכים המעידים על בעליו, הוא הסתובב ואמר: 'מעלה הארנק שלי, אם משמים סיבבו שאני אמצא אותו, סימן שעל פי הצדק הארנק שייך לי'.

האירוע הקטן הזה טלטל אותי, היכן המוסר הבסיסי? איפוא היושר עליו שמעתי בהרצאה בגבעתיים? שהרי על הארנק היו סימנים שבאמצעותם בקלות ניתן היה לאתר את בעל הארנק. בבת אחת, איבדתי את אהדתי למנהיג הכת. פתאום התחלתי להבין כמה עמוקה היא התהום המבדילה ביני, כבת לעם הנצח, ביחס לאותם גויים ערלים. המסר עבורי היה חד וברור, לא יכולתי לשאת את השקר, ומיד החלטתי שמקומי בעם ישראל ולא בשום מקום אחר. (אמונה שלימה, בלק)

סיפר הרב צבי נקר באחד הימים נאלצתי לטפל ברכבי במוסך לקחתי איתי גמרא כדי ללמוד, אבל הגיע למוסך נהג הסעות חרדי ואין לי הסבר מדוע סיפרתי לו את הסיפור על הרב א' שהוזמן למול תינוק להורים חילונים שאפילו לא היו נוכחים בשעת הברית. 'ברית מילה בבית ריק'. הרב א' שימש לתינוק גם כמוהל וגם כסנדק הוא ביצע את הברית בצורה מקצועית, ולפי כל כללי ההלכה. הוא כיבד את עצמו בברכות ובעמידה לברכות וכשהגיע למילים ויקרא שמו בישראל קרא לו 'ובל' כפי שקראו לו הוריו.

התינוק החל לבכות הוא ליטף אותו ברוך והמתין לבואה של המטפלת. ומאחר ועבר זמן רב והתינוק המשיך לבכות, הרב א' ניסה להרגיע אותו, ומשלא הצליח פרץ המוהל בעצמו בבכי, הוא בכה על התינוק האומלל, ועל המצב המביש שנקלע אליו על כך שהוריו בקשו למנוע ממנו את קשר הברית עם הקב"ה. הוא בכה על ההורים האומללים שחיים כמו גויים הוא בכה ובקש על הילד רחמים שאף על פי שגדל בבית אנטי-דתי יזכה לגדול לתורה וליראת שמים, ורק לאחר זמן רב כשהגיעה המטפלת עזב המוהל את הבית.

ברבות הימים גדל הילד ונעשה לנער, ונכנס בו רצון ותשוקה עזה לשמור תורה ומצוות, ובלית ברירה שוב התקשרו הורי הנער להרב המוהל לעזור לנער לקיים את שאיפותיו. ובאשור ההורים נכנס יובל לשיבה לצעירים והתברר שהוא עילוי בעל כישרונות מבורכים, תוך שנים מספר נעשה לתלמיד חכם גדול.

לאחר ששמע הנהג את הסיפור התלהב ואמר לי דע לך שגופי מצטמרר למשמע סיפור זה בוא ואספר לך מעשה שהיה ובדידי הוי עובדא וכך סיפר: בעבר הייתי נהג מונית בצפון הארץ יום אחד ביקשו ממני לנסוע ולאסוף אדם שגר בקיבוץ ולהמשיך איתו לנמל התעופה. אספתי את אותו יהודי ובמהלך הנסיעה התפתחה בינינו שיחה.

דיברנו על 'חג הפסח' הקרב ובא, ושאלתי אותו הרי אתה נוסע לחו"ל האם תשהה בחו"ל גם בחג הפסח? אך הוא ענה: 'לא ולא, על חג הפסח איני מוותר, כיון שבקיבוץ עורכים 'מסיבת חג' הקיבוץ מספק לנו מצות, אנו נוסעים לכפר

ערבי וקונים מהם 'פיתות' וחוגגים את חג הפסח בקיבוץ. הוא הוסיף ואמר: 'דע לך שבקרוב אחבוק בן, אשתי צריכה ללדת, אבל אני החלטתי שלבני לא אעשה ברית מילה'. נדהמתי ושאלתי אותו: 'מדוע לא תעשה ברית מילה לבנך שיוולד בשעה טובה'. ענה לי הנוסע: 'בקיבוץ מסתובבים מתנדבים גויים מארצות שונות, תאר לך שבני ירצה לשאת גויה משוודיה או מאנגליה מדוע אגביל את בני ואחסום את דרכו ולא אתן לו את האפשרות לשאת גויה כיון שהוא נימול'. נהג המונית שתק אך לקראת סוף הנסיעה כשהגיעו קרוב למקום היעד אמר לו ברצוני לשאול אותך שאלה, אפשר? ענה לו הקבוצניק 'בוודאי שאל'. שאל הנהג בעזרת השם יוולד לך בן כשהוא יגדל ודאי ישרת בצבא מה יקרה אם הבן שלך במסגרת שירותו הצבאי יכיר בחורה יהודיה והם ירצו להתחתן, אבל תוך כדי, הוא יספר לה שהוא 'ערל', אותה בחורה צעירה תלך לאביה ותאמר לו 'הכרתי בחור וברצוננו להתחתן, אבל אבא הוא סיפר לי שהוא לא מהול'. יזדעזע אביה ויאמר לה 'השתגעת לא יקום ולא יהיה הוא גוי בשום פנים ואופן', אותה בחורה תנתק קשר עם הבן שלך. ואני לא אתפלא שבעקבות זה הבן שלך ינתק איתך כל קשר, ואולי אפילו יפתח רגשי שנאה עזים כלפיך משום שהרסת וקלקלת את הקשר הזה ולא אפשרת לו להתחתן עם בת ישראל'. כאשר שמע זאת הקיבוצניק הגיב 'לא חשבתי על כך הארת את עיניי ואני אסיר תודה לך על כך'. הוא חיבק את נהג המונית בחום. וכשנולד לו אותו בן הוא ערך לו ברית מילה. סיפר לי אותו נהג מונית שמאז בכל פעם שאותו קיבוצניק היה צריך מונית הוא היה מבקש לנסוע רק עם אותו נהג מיוחד שהאיר את עיניו. דברים שנאמרים מלב יהודי חם ואוהב נכנסים אל הלב ולא משנה כמה הלב אטום, תמיד הנקודה היהודית מנצנצת מתוך עמקי הלב. (אמונה שלימה, תזריע)

דינים נוספים לערב פסח בשבת

הכנות משבת ליום טוב: א. אסור להכין משבת ליום טוב. ולכן אין להכין את שולחן הסדר והקערה משבת לצורך הלילה. לפיכך צריכה האשה להמתין עד צאת הכוכבים 7:25 [ואין צריך להמתין עד צאת השבת שכתוב בלוח] (בא"ח פר' צו הל' ערפ"ש ה"ז) ולאחר מכן תאמר האשה "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" ואז תתחיל להכין את הקערה והשולחן. וכשיש צורך גדול כשיש הרבה מוזמנים יש מקילים להכין כבר בבין השמשות מ 7:10 (חזו"ע).

ב. דברים שיש בהם צורך השבת מותר לעשותם גם אם יש בהם תועלת לצורך הלילה. ולכן טוב וראוי לישון בשבת כדי שיהיה ניעור היטיב בלילה. (בא"ח שם) אבל לא יאמר בפיו שיושן לצורך הלילה. (משנב"ר ס' רצ"ק"ד) לאחר שיתעורר יעסוק בדיני הפסח ובפירושי ההגדה. יכולים ללבוש את בגדי החג לאחר תפילת מנחה, בפרט מי שאכל בסעודת הבוקר חמץ, מחשש שמא נדבקו פירורי חמץ בבגדים. (שם) ויכוין בלבביותם לכבוד השבת. (כה"ח ס' תקט"ז ס"ק כג)

ג. תבשיל קפוא הנמצא בתא ההקפאה שמיועד לסעודת ליל החג. מותר להוציאו בשבת מהמקפיא בתנאי שיוציאוהו זמן רב לפני צאת השבת כדי שיהיה ראוי לאכילה בשבת. (ער"פ שחל בשבת)

פרטי דינים לליל הסדר: א. האשה תדליק את הנרות לכבוד החג לפני תחילת הסדר. וצריכה להזהר לקחת אש מנר שהיה דלוק מערב שבת, כמו כן יש להזהר שלא תכבה את הגפרור אחר שהעבירה דרכו את האש.

ב. כיון שפסח חל במוצאי שבת הרי צריך לעשות הבדלה. כי קדושת השבת חמורה משל יום טוב. וגם צריך קידוש של חג. נמצא שהקידוש של החג מורכב מקידוש והבדלה. והסימן שנתנו חכמינו יקנה"ז י- יין: ברכת הגפן. ק- קידוש של חג. נ- נר, לברך על הנרות בורא מאורי האש, כמו בכל מוצאי שבת, [אפשר לברך על הנרות שהאשה הדליקה לכבוד יו"ט]. ה- ברכת הבדלה כפי הנוסח שמופיע בהגדה. ז- זמן: ברכת שהחיינו, ובברכה זו יש לכוין לפטור גם את כל המצוות המיוחדות שיש בלילה זו. לכן יש להזהר בעשיית הקידוש לעשותו כפי הסדר הנכון שמופיע בהגדות.

אם שכח ואמר קידוש כמו בכל חג ולא אמר ברכת ההבדלה, כל זמן שלא התחיל באמירת ההגדה יקח כוס יין ויאמר את ההבדלה. (ואם התחיל בהגדה ע' בשו"ע תעג' ס"ב ובאחרונים).

ג. מצות עשה לאכול בליל הפסח כזית של מצה. כמו"ש "בערב תאכלו מצות". אדם בריא יאכל 4 כזית מצה. כפי הסדר דלהלן: 2 ב"המוציא". 1, למוציא. (כמו בכל חג) 2, למצה כנ"ל. 3, ב"כורך" 4, אפיקומן. [ויש אוכלים באפיקומן 2 כזית].

אכילת המצה צריכה להיות בהסיבה על צד שמאל.

שיעור כזית 27 גרם. ומאחר ואנו משערים בנפח, אם אוכלים מצות דקות, יש ב20 גרם מצה נפח של כזית. אבל במצות רכות צריך להקפיד על 30 גרם. אין להשתהות באכילת הכזית הרבה, וצריך לאוכלו לכתחילה בתוך 4 דקות ובדיעבד עד 8 דקות.

ד. מי שאינו יכול לאכול הרבה מצה. אם אפשר יאכל רק ג' כזית. כזית א' בהמוציא. ויכוין שבזה יוצא ידי חובת אכילת מצה בליל פסח. וכזית שני בכורך, והשלישי באפיקומן. ואם קשה לו לאכול כזית מצה בכורך, לא יאכל הכורך. ויסתפק בכזית ראשון וכזית אחרון של אפיקומן ששניהם לעיכובא. כמו כן ישתדל שהמצות שאוכל מהם יהיו עבודת יד. והחכם עיניו בראשו וימעט בסעודה במאכל כדי שיאכל לאכול האפיקומן בתיאבון ולא באכילה גסה. (חזו"ע, ואור לציון)

ה. מצות עשה מהתורה לספר בליל פסח סיפור יציאת מצרים כמו"ש "והגדת לבנך ביום ההוא" ולכן צריכים להקפיד בקריאת ההגדה להבין את הנאמר שם, ויש להסביר להמסובין כפי הבנתם את ניסיון ה', כדי להשריש בהם את האמונה. ונכון להכין מבעוד יום מדרשים וביאורים להבנת ההגדה בקצרה.

ו. מצוה מדרבנן לשתות בליל פסח 4 כוסות יין [ומי שלא יכול לשתות יין יקח מיץ ענבים טבעי כמו "תירוש" וכיוצא, אבל לא מיץ ממוחזר]. וצריך לשתות הכוסות לפי סדר ההגדה. כמו כן צריך לשתות לפחות רוב הכוס. [עדיף לקחת כוס שמכילה 100 סמ"ק, ולשתות את כולה או רובה בדיעבד].

שיעור רביעי 86 סמ"ק. השתיה צריכה הסיבה על צד שמאל. ובפעם אחת רוב הכוס.

ז. אין אוכלים צלי בליל הפסח. האיסור הוא על דבר שצריך שחיטה. בהמות, חיות, עופות. אבל דגים וביצים צליות מותר. לכתחילה יש לסיים את אכילת האפיקומן [ואמירת ההלל] קודם חצות לילה 12:44.

ח. אסור לאכול אחר האפיקומן שום מאכל או קינוחים למיניהם. וכן אין לשתות משקים משכרים. ורק מים מותר. ויש מקילים גם בשתיית תה וקפה. נהגו לומר שיר השירים אחר ההגדה. ופיוטים שבסוף ההגדות.

מעלות וסגולות בערב פסח

סגולה נפלאה לערב פסח אחרי הצות: נדפסה בהרכבה הגדולה של פסח אגרת הקודש של הגה"ק רבי שמשון מאסטרופלי זיע"א בו מבאר עפ"י רמזים נפלאים את עשרת המכות. ובסוף האגרת כתב שהודיעו לו מן השמים וז"ל שכל המעיין בסוד נפלא ונורא הזה על מכונו אפילו פעם אחת בשנה, וביותר בערב פסחים מובטח שהוא מוצל וניצל כל אותה השנה מכל מכשול ומיתה משונה ושום אונס. ולא ימשלו בו אויביו, וכל שונאיו יפלו תחתיו, ובכל אשר יפנה יצליח וישכיל אמן סלה. עכ"ל.

סגולת בקשות ליל הסדר: בספר 'בית אהרן' כתב: דבליל הסדר יכול האדם לבקש מהשי"ת ותקובל תפילתו. ורמז לזה "וכאן הבן שואל", כלומר, שואל מאביו שבשמים הן ברוחניות והן בגשמיות. עכ"ד.

סגולה שמירת האפיקומן: מובא בשם הקדמונים וצ"ל סגולה גדולה להשאיר חתיכה קטנה מהמצה של האפיקומן, אחרי שגמרו לאכול האפיקומן, ולהצניעו בביתו על כל ימות השנה. וזהו סגולה לשמירה, וכן סגולה לפרנסה. (עי' בהנהגות רעק"א לליל הסדר ושפת אמת עה"ת) ובעל 'איבא דאברהם' הביא דאפיקומן הוא ג"כ סגולה לילדים. ורמז לזה מהפסוק "וצפונך תמלא בטנם". ואפיקומן נקרא 'צפון'. (צהר ה').

ובספר 'אוסרי לגפן' מהרה"צ חיים כהן המכונה 'החלבן' אכילת הזרוע סגולה לשידוך, ואם היא צלוייה יאכלנה למחרת, ואכילת הביצה שבקערה סגולה לבנים אכילת החרוסת סגולה לקנות דעת.

מצוה: מכל צרה הצילני. ב'מדרש תלפיות' (ערך אפיקומן) הביא בשם ספר 'התשבי' יקח דבר מהאפיקומן לנושאו אצלו או במקום אחר והוא סגולה להנצל מן הגזלנים ולהבריה הקליפות ממנו. ע"כ.

סגולת אמירת מ"ב המסעות: אמר הגאון בעהמח"ס אמת ליעקב מ"ב מסעות שנסעו בני ישראל ממצרים עד ערבות מואב. כתבו המקובלים שקריאת המסעות מסוגלת שאם קורא אותם האדם אות באות מילה במילה בזמן מגיפה ב"מ מדי יום ביומו בהתמדה מובטח לו שיהיה נשמר וניצל מדבר וממגיפה ולא ישלח בו עין הרע וכל פגע רע. ונדפס בהגדות לאומרו בערב פסח. והנה התרגום כותב שבכמה מקומות היה להם ספק להיכן להמשיך כגון: שנסתפקו האם מרעמסס להמשיך לסוכות או לקהלתה. ובקצת מסעות לא נסתפקו כלל. וזה דבר פלא, מדוע דוקא באלו הסתפקו ולא באחרים. וביאר המלבי"ם (במדבר פרק לג פסוק ה) שאחר שהיו המסעות מכוונים נגד שם מ"ב

היה כל מסע מצוינת באות א' מן אותיות של שם של מ"ב, וכשתסדר מ"ב אותיות של שם של מ"ב נגד המסעות, תמצא שנמצא ג"פ אות ב', וכאשר נאמר להם שיסעו מסע מכוונת נגד אות ב' מצאו שסוכות וקהלתה ומוסרות מצוינים באות ב' ולא ידעו לאיזה מקום יסעו. וכן אתם הצרות תרה עציון גבר מצוינים באות ג', פי החירות רמון פרץ עברונה הר העברים מצוינים באות יו"ד, מרה תחת ערבות מואב מצוינים באות ת', ובזה נבין כל המאמר.

סגולת להעביר על מידת הכעס: להתרחק מכל כעס וקפידיא בפרט בליל הסדר. וכתב הרב הגר"ח פלאג'י זצ"ל וכפי מה שאדם מתייחס לאנשי ביתו כך נוהגים עימו בכל עיניו מהשמים מדה כנגד מדה.

טעם לאמירת מוריד הטל ביום א' דפסח: על פי פרקי דרבי אליעזר שאמר יצחק לעשו: בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים, היום הזה ברכת טללים, עשה לי מטעמים, עד שאני חי אברככה, ע"כ. ולפיכך מבקשים טל ביום א' דפסח כי ביום זה נפתחים אוצרות טללים. (מטה משה)

סגולה לברך הבנים: בספר 'ויגד משה' כותב בליל פסח נכון לברך את הבנים, כי אז נתברך יעקב אבינו, והזמן מסוגל לזה. והביא שהגה"ק בעל ה'תפארת שלמה' דרכו בקודש לומר קודם הסדר תפילות ובקשות.